

ВПЛИВ ЕЛЕКТРОМАГНІТНОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ НА КЛІТИННИЙ СКЛАД ПЕРИФЕРИЧНОЇ КРОВІ

©О. В. Николаєва, С. В. Татарко, Н. А. Шутова, І. О. Сулхдост, Д. С. Дакалов

Харківський національний медичний університет, м. Харків

Відомо, що причиною виникнення захворювань людини у 70 % випадках є вплив патогенних екзогенних чинників в тому числі – електромагнітного випромінювання (ЕМВ) діапазону 890–915 МГц, який використовується у сотовому зв'язку.

Ціль – вивчити зміни клітинного складу периферичної крові нелінійних щурів при дії ЕМВ діапазону 890–915 МГц.

Дослідження проведено на 3-х та 5-місячних нелінійних білих щурах. Випромінювання діапазоном 890–915 МГц моделювали за допомогою апарата «ЕМІБІО» (Україна).

Встановлено, що через 45 діб після 90-хвилинного щоденного впливу ЕМВ на організм щурів

спостерігалось незначне підвищення кількості еритроцитів на 23 % ($p \leq 0,05$) та лейкоцитів на 43 % ($p \leq 0,05$). При дослідженні лейкоцитарної формули з'ясовано, що кількість нейтрофілів (палочко- та сегментоядерних) та лімфоцитів була більша за норму в 1,2 рази, еозинофілів – майже в 1,6 рази; кількість моноцитів також мала тенденцію до збільшення. Отримані результати дають можливість припустити, що ЕМВ має стимулюючий вплив на активність процесів гемопоезу у щурів обох груп. Однак більш виразна динаміка зміни показників крові протягом експерименту у 3-х місячних щурів може свідчити про більшу вразливість гемопоетичної тканини до ЕМВ діапазоном 890–915 МГц у тварин молодшого віку.

СПІВВІДНОШЕННЯ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ ТА СТУПЕНЯ ХРОНІЧНОГО КАТАРАЛЬНОГО ГІНГІВІТУ В ДІТЕЙ СЕРЕДЬОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

©Б. О. Паласюк

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського МОЗ України»

Важливим фактором виникнення психосоматичної патології є високий рівень тривожності. При цьому навчання в школі може розглядатися як хронічний ментальний стрес, що є одним із факторів ризику розвитку найпоширеніших неінфекційних захворювань. В умовах стрес-синдрому, який мобілізує складні нейрогуморальні механізми, тканини пародонта дуже мобільно втягуються в структуру системних реакцій організму. Проте вплив рівня тривожності у дітей на розвиток хронічного катарального гінгівіту вивчений недостатньо.

Метою даного дослідження стало вивчення рівня тривожності дітей середнього шкільного віку при різних ступенях розвитку хронічного катарального гінгівіту.

Матеріали і методи. Нами було проведено обстеження дітей середнього (11–12 р.) шкільного віку. За стоматологічним статусом оцінювали ступінь хронічного катарального гінгівіту (ХКГ). Для вивчення рівня характеру тривожності використовували шкалу шкільної тривожності Філіпса.

При проведенні досліджень було встановлено, що у дітей 11–12 р. при відсутності хронічного катарального гінгівіту (ХКГ) у 83,7 % випадків відмічається низький рівень тривожності, у 16,7 % – підвищений. Висока тривожність у дітей без явищ гінгівіту не спостерігалася.

У 62,5 % дітей з легким ступенем ХКГ відмічався низький рівень тривожності, а у 37,5 % – підвищений. У всіх дітей з ХКГ середнього ступеня виявлено високий рівень тривожності.

При підвищеній тривожності у дітей у 2,2 раза частіше виявляється гінгівіт, ніж його відсутність. При високій тривожності у 100 % випадків спостерігався ХКГ середнього ступеня.

Таким чином при зростанні тривожності спостерігається прогресування змін у м'яких тканинах пародонта у дітей середнього шкільного віку. Це свідчить про вплив психоемоційного стану дитини на розвиток і прогресування змін пародонта у дитячому віці.